

NIKA OBLAK & PRIMOŽ NOVAK

A teraz o niečom úplne inom 5 / And Now For Something Completely Different 5

Kurátorka / Curator: Petja Grafenauer

VERNISÁŽ / OPENING

5. novembra 2015
od 18:00 do 20:00 hod.
November 5th 2015
from 6 till 8 pm

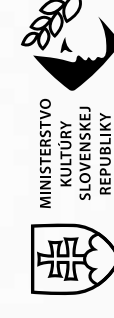
Trvanie výstavy / Duration:

6. novembra – 6. decembra 2015
November 6th – December 6th 2015

Dom umenia/Kunsthalle Bratislava
Nám. SNP 12, 812 34 Bratislava
Slovenská republika

www.kunsthallebratislava.sk

www.facebook.com/DomUmeniaKunsthalleBratislava
www.instagram.com/kunsthallebratislava
www.twitter.com/KunsthalleBa
www.pinterest.com/KHBPinterest

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
S finančnou podporou
With financial support

Zriaďovateľ Slovenského centra vizuálnych umení
Founder of Slovak Center of Visual Arts

Generálny partner
General partner

Partner osvetlenia budovy
Building Lighting Partner

SLOVENSÁ REPUBLIKA
MINISTERSTVO KULTÚRY

SLOVENSÁ REPUBLIKA
VELVYSLANECTVO V BRATISLAVE

Partner výstavy
Partners of exhibition

Nika Oblak a Primož Novak tvoria umelecké duo. Sú predstaviteľmi novodobých globálnych kočovníkov cestujúcich z jedného konca sveta na druhý – participujú na rezidenciách, pracujú na projektoch a vystávajú na medzinárodnej pôde.

Svoju umeleckú cestu započali na slovenskej výtvarnej scéne, ktorá sa od konca 80. rokov vyznačuje pestrým medzinárodným umeleckým charakterom. Keď v 90. rokoch obaja študovali na Akadémii výtvarných umení v Dubľane, podmienky na umeleckú tvorbu sa zlepšovali z mesiaca na mesiac. V roku 2008 však štát, podobne nečakane ako zvyšok sveta, zasiahla kríza. Na rozdiel od ostatných krajín však obyvatelia Slovenska pre hlučnú populistickú hlasu verili, že krajina bola v tom čase na najlepšej ceste stať sa druhým Švajčiarskom. Táto ideológia umeniu sľubovala nástup čias, keď umelci podporovaní štátom už viac nebudú odkázaní na tvorbu pre neexistujúci trh. Panovalo presvedčenie, že umenie jestvuje pre svoju dôležitosť, že obohatuje náš život a prospieva spoločnosti, nie preto, aby bolo odsúdené na predaj, slúžilo ako umelcovo živobytie či pre potrebu uspokojiť kapitalistickú honbu za čoraz rýchlejšou a kvantitatívne vyššou produkciou diel. V krátkom období od 90. rokov do začiatku nového milénia sa umenie tvorilo najmä preto, lebo bolo umením. Vďaka tomu do popredia vystúpili mnohé zaujímavé projekty, diela umelcov i ľudí, ako aj inteligentné a silné umenie pôsobiace na rôznych úrovniach. A uprostred tohto žičlivého obdobia sa zrodili prvé projekty Niky Oblak a Primoža Novaka.

Prírodzene, kríza touto situáciou otriasla. Zdá sa však, akoby sa na jej nevyhnutné dôsledky umelci pripravili prv než ostatní. Už na začiatku nového milénia totiž svoje pôsobenie nesústreďili primárne na domácej, ale na medzinárodnej scéne. Ich práce vrátane apropriácií známých filmov vo videách *Shund* či *Taxikár*, v ktorých na seba prevzali všetky roly od hercov po režiséro, či humornej série fotografií rekonštruujúcej najpodivnejšie Guinnessove rekordy alebo zariadenia *Smartist* písúceho mená umelcov na každolfevk, čo mu prišlo do mysli, v podobe objektov ironizovali dôležitosť používania vlastného mien a referovania o umeleckej prítomnosti autorov.

Z formálneho hľadiska sú diela Niky Oblak a Primoža Novaka dokonale lesklé, atraktívne, akoby boli vystrihnuté zo západniarskeho bulvárneho plátku. V tomto prípade však nejde o fascináciu globálnou popkultúrou, ale o vedomé využívanie jestvujúcej formy populárnej kultúry ako prostriedku zdôrazňujúceho absurdnosť reality. Herman Noering, kurátor a jeden z riaditeľov Electronic Media Art Festival v Osnabruecku o nich napísal: „Prácu Oblak a Novaka môžeme chápať na základe ich motta: „Súčasná umenie dnes nie je ničím iným než biznisom, my si však z toho uťahujeme.“ Samotní umelci sa považujú za súčasť sociálneho systému založeného na bezbrehom konzume s kapitalistickou tvárou, v ktorom je maximálne hromadenie materiálneho bohatstva médiami prezentované ako zmysel našej existencie. Dôležitým odkazom, s ktorým umelci pracujú, je dielo francúzskeho básnika Guy Deborda, podľa ktorého konzumný kapitalizmus prevráta realitu na povrchné divadlo, v ktorom je spotrebiteľ viac-menej len akousi bábkou pasívne ovládanou produktmi, ktorých príslub šťastia sa vytráca v okamihu, keď si ich spotrebiteľ kúpi. Rovnaký príslub však okamžite získame prostredníctvom iného produktu. V tomto pseudosvete útrpného konzumu sa nebadane potláčaná realita stáva neviditeľnou. Hlavným hnacím motorom takto vzniknutej „fingovanej spoločnosti“ sú médiá, ktoré ovládajú túžbu jednotlivcov prostredníctvom stereotypov, obrázkov a ideológií. Zásadnú rolu v tomto procese však nezohráva obsah predostieraný médiami, ale ich štruktúra ako taká. Pretože práve štruktúra médií napokon predurčuje charakter prezentovaného obsahu. Forma médií sa prejavuje prostredníctvom odkazov, ktoré sú nám predostierané, a týmto spôsobom samotné médiá formujú spoločnosť.“

Pod povrchom naleštenej reality sa však ukrýva nejedna hrôza – hrôza z nemožnosti uniknúť, hrôza z nenaplnených túžob, sizyfovská hrôza z balvanu, ktorú sa budeme donekonečna pokúšať vytlačiť na vrchol kopca. Práve uzváznené v televízoroch vypovedajú svedectvo o súčasnej mediálnej spoločnosti, ktorá trávi nepomerne viac času sledovaním toho či onoho druhu obrazovky než hlbavým divaním sa na obraz, listovaním v knihách či vnímaním priestoru inštalácie.

Pneumatické videoinštalácie na výstave *A teraz o niečom úplne inom 5* odhaľujú každodennú rutinu či umelí potreby vyplývajúce z konzumného spôsobu života a zobrazujú našu existenciu ako stroj, ktorý je v ustavičnej jednotvárnej prevádzke. Napriek dojmu, akým môžu pneumatické videoinštalácie pôsobiť na prvý pohľad, i rôznym možnostiam ich čítania predstavujú veľmi osobné umelecké diela, ktoré vypovedajú rovnako veľa o autoroch, ako aj o našej spoločnosti.

Na nedávnom sympóziu v Záhrebe prezentoval nemecký kritik umenia Hans Jürgen Hafner svoju esej pomenovanú *Pfff*. Jeho vystúpenie bolo jednou z hŕstky mimoriadne osobných prednášok, ktorých som sa za posledné roky zúčastnila. Moderný, priam hipstersky pôsobiaci kritik hovoril sviežim súčasným jazykom presne vystihujúcim posolstvo, ktoré sa Nika Oblak a Primož Novak usilujú predostrieť publiku na tejto výstave. V tmavej sále Múzea súčasného umenia – a s priam neospravedliteľnou fľaškou piva na rečníckom pulte – Hafner povedal, že sa už napačúval dosť zbožných prianí, všetkých tých príbehov o osobných investíciách do umenia, prázdnych teórií podporujúcich nenaplnené túžby umeleckého sveta, no najmä reč o peniazoch. Umenie totiž nie je dost silné, aby nachádzalo riešenia problémov. Nikdy nezachráni svet, a preto by sme v to mali prestať dúfať. Nikdy nevyrieši utečeneckú krízu. Nedokáže primáť ľudí, aby sa k ostatným správali lepšie. Napriek tomu má však umenie rád – potrebuje ho k svojej vlastnej duševnej pohode. Zmyslom umenia je prinášať nám potešenie. Môže nám otvoriť mysle a doviest nás k novým spôsobom uvažovania, správania sa i žitia, no rozhodnutia, ktoré napokon učiníme, ako aj s nimi spojené strasti nevychádzajú z umenia ako takého – vychádzajú z nás ako jeho pozorovateľov. Umenie im len otvára dvere.

Umenie bolo odjakživa elitárskou záležitosťou – v súčasnosti však túto elitu netvorí mocné a vplyvné zoskupenie jednotlivcov ako za čias Parížskeho salóna, keď umenie už predstavovalo speňažiteľnú komoditu. Elita, ktorá je dnes oddaná umeniu, sa skladá prevažne z voľnomyslienkarov, písúceho proletariátu, dedičanov otvorených umeniu, prekariátu, samostatne zárobkovo činných umelcov, mladých univerzitných profesorov či vyčerpaných kurátorov, milovníkov suší a iPadov organizujúcich rôzne podujatia na pomoc utečencom, rozladených snaživcov, ktorí rozumujú situácii v Sýrii, no nemôžu ju nijako zmeniť, pretože sa najskôr musia vyrovnat s vlastnými problémami. Musia produkovať, vytvárajú ďalšie projekty (o čom vypovedá aj číslo 5 v názve výstavy umeleckého dua), denne odpovedať na nekonečné množstvo e-mailov, pripravovať výstavy, cestovať, reprezentovať, tvoriť, distribuovať a v ideálnom prípade aj predávať. Alebo získavať granty, participovať na rezidenciách atď. S istou dávkou šťastia tento umelecký proletariát prostredníctvom svojej činnosti formuje nové siete podobne zmysľajúcich ľudí zo všetkých kútov sveta. Tie však nie sú dost silné, pretože vznikajú za deň, týždeň či mesiac – podľa toho, ako to dovoľujú prostriedky určené na vytvorenie takýchto príležitostí. Na udržanie týchto krehkých vzťahov je potrebné spoliehať sa na internet – Youtube, Facebook, Gmail, Instagram, Twitter či Pinterest. Tento svet umožňuje nadväzovať množstvo kontaktov, predstavuje však aj konštantný príliv informácií – podstatných aj nevyžiadanych.

V priestoroch bratislavskej Kunsthalle prezentujú Primož Novak a Nika Oblak svoje pneumatické videoinštalácie *Sizyfovská práca*, *Reality je out*, *Škatuľa* či *Hýbateľ hranice*, ktorá bude verejnosti predstavená prvý raz. Na prvý pohľad sú ich inštalácie súčasťou tohto sveta, no zároveň ho presahujú. Technicky sú založené na pneumatickom mechanizme, vďaka ktorému obohacujú dvojrozmernosť obrazovky o tretí rozmer. Obraz tak zdanlivo dokáže prekonať hranice obrazovky a prestúpiť do reálneho sveta. V skutočnosti za to vďačí pneumatickému mechanizmu, ktorý je umiestnený za LCD monitorom, ovládaný počítačom a synchronizovaný s videom. Napriek tomu však pôsobia diela na divákov mimoriadne prekvapivo, vyvolávajú vzrušenie podobné naplneniu drobných detských prianí. Spoločným menovateľom diel prezentovaných na výstave je aj humor príznačný pre celú tvorbu tohto umeleckého dua.

Diela Niky Oblak a Primoža Novaka sú atraktívne, komunikujú so svojim publikom. Naživo sú mimoriadne pôsobiace a kdekoľvek sú prezentované, svojou jednoduchosťou pútajú pozornosť všetkých generácií divákov. Tých zaujíma, ako diela fungujú, kladú otázky technického charakteru, ktoré zas smerujú k otázkam o tom, čo je umenie a komu je určené...

Keď vyprchá prvotná úsmevnosť a publikum začne dielam venovať skutočnú pozornosť, vstúpi do hry realita. Autori nám predstavujú príbeh drobného človeka uväzneného v škatuli, z ktorej sa nedokáže vyslobodiť. Dookola sa však o to usiluje, nevzdáva sa až do posledného dňa – vtedy televízia prestane fungovať a smiech vystrieda hrozivé ticho a (s)pušť ako následok neskorého kapitalizmu.

Petja Grafenauer
kurátorka výstavy

Nika Oblak & Primož Novak are an artist duo. They are representatives of the new, global art village, moving from one place of the globe to the other, doing residencies, developing projects, exhibiting worldwide.

Slovenia's art scene where they started their journey is vibrant internationally since the late eighties. In the nineties, when Oblak and Novak were studying at the Academy of Fine Arts in Ljubljana, the conditions for art were improving on a monthly basis. Of course, as the whole world felt, in 2008 a crisis followed. In Slovenia it was as unexpected as everywhere else, with the exception that we, the citizens, were for at least ten years brainwashed into thinking that we are becoming the new Switzerland. In art this ideology at first felt like a time is coming, when the artists will still be funded by the state, with no necessity to produce art for the nonexistent market. There was this idea that art was produced because it was important, because it enriched our lives, because it was good for us. Not because it would have had to be sold at some point. Not because artists also had to earn a living. Not because there was this constant capitalist yearning to produce more and faster. Art was, for a short period of time in the nineties and early in the new millennium, produced because it was Art. This brought forth many interesting projects, artist's art, people's art, smart and profound art working on various levels. The early projects of Nika Oblak & Primož Novak came into being amidst this situation.

But of course this state of things did not survive the crash. Today it seems that Nika Oblak & Primož Novak felt this before everybody else did. Already in the beginning of the new millennium they depended more on the international scene than they did on the local one. Their works, be it appropriations of famous films like the videos *Shund* or *Cab Driver*, where they took over all the roles from the actor to the director, or their hilarious series of photographs recreating the weirdest Guinness records or even their apparatus *Smartist*, which was inscribing their names on every surface it came upon, were already from the beginning very certain of the importance of the artists name and presence which they mockingly exposed in their projects.

The form of the works by Nika Oblak & Primož Novak is shiny, appealing, as if from an expensive western tabloid. This is not a fascination with the global pop culture; it is a conscious use of the existent form of popular culture to make the ridiculousness of the reality even more real. As Hermann Noering, the curator and co-director of the Electronic Media Art Festival in Osnabrueck has written: «Oblak's and Novak's work can be read according to their motto: 'contemporary art is nothing but a business but we take it as a joke'. As artists they regard themselves as part of a social system based on unconditional consumption with a capitalist face in which media present the pursuit of maximal accumulation of material wealth as the meaning of existence. According to Guy Debord, an important reference for Oblak & Novak, consumer capitalism transforms everything into a superficial spectacle. The consumer is more or less an appendage and the passive end point of the product, whose promise of happiness already fades at the instant of purchase. But another product is always immediately available to renew the promise. In this pseudo-world of harried consumerism reality becomes invisible and repression latent. The media are the main vehicle of this 'society of the spectacle', controlling the individuals' desires by means of stereotypes, images and ideology. Yet the content of the media is less decisive than the fundamental structures of media itself. Structure in fact determines content. The form of media inscribes itself into its messages. Media shape society.»

There is some terror behind the glossy surface. There is the terror of impossibility, a terror of unfulfilled wish, a terror of Sisyphus who is pushing his rock to reach the top of the mountain over and over again. Trapped in the television set the work speaks about the current media society, which spends much more time looking at the screens of this or that sort than contemplating in front of paintings, turning book pages or feeling the space of an installation.

The pneumatic video installations form the exhibition *And Now For Something Completely Different 5*. They expose the daily routine, artificially produced consumerist needs and illustrate our existence as the monotony of operating machines. Despite their appearance and this wider possible reading, the pneumatic video installations presented are also very personal works of art that say as much about the artists as they do about society at large.

A short while ago at some symposium in Zagreb German art critic Hans Jürgen Hafner presented his paper titled *Pfff*. This was one of the rare and truly personal lectures I have heard in recent years. He was hip, even hipster like, contemporary in his words and image and his speech fitted perfectly to what Nika Oblak & Primož Novak brought to the audience with the exhibition *And Now For Something Completely Different 5*. He has enough – he said standing in a dark hall of the Museum of Contemporary Art with an inexcusable beer bottle on a speaking stand – of all the wishes, all the personal investment in art, enough of fruitless theories that support the unfulfilled wishes of the art world and most of all enough of money talk. Art is not strong enough to withhold that. It will never save the world, we should stop hoping. It will not help the rivers of migrants. It will not persuade people to behave towards other people in better ways. None the less, he still adores art. He finds it necessary for his wellbeing. The goal of art is for us to enjoy it. It can make us open for new ways of thinking, acting and living, but the decision and the struggle is not in the arts, it is in us, the observers. Art just opens up the door.

Art is always an elitist endeavour but the elite are not the mighty and powerful as in the times of the Paris salon, when it was already a marketable good. Today the elite which is dedicated to art is mostly an elite of possible free thinkers, a writing proletariat, an audience of art villagers, of precariat, self employed artists, young university professors, exhausted curators, lovers of sushi and iPads who organize welfare events for the fugitives, people who understand what is happening in Syria, but can't do much about it, as they have their own struggle to attend to. They have to create, do yet again another production – hence the number 5 in Nika Oblak & Primož Novak's exhibition title – answer a never ending line of e-mails per day, set up exhibitions, travel, represent, produce, distribute and sell, if possible. Or get grants, take on new and new residencies... On their way, this art proletariat is lucky to form new networks with the likeminded of the globe, but these networks are not strong, as they have to be woven in a day, a week or a month to answer to the funds given for the opportunity. To keep the fragile relationships alive, it is necessary to rely on the World Wide Web with all its youtubes, facebook, gmails, instagrams, twitters and pinterests. This world brings connections but also a constant flow of information, the needed and the unwanted ones.

Primož Novak & Nika Oblak present the pneumatic video installations: *Sisyphus Actions*, *Reality is Out*, *The Box* and a new production, presented in Kunsthalle Bratislava for the first time with the title *Border Mover*. The installations are seemingly a part of this world, but they are more than that. Technically based on a pneumatic mechanism, they are able to transmit the two dimensionality of the screen into 3D. The image seems to be strong enough to move the border outside into the real world. In reality, there are the pneumatic mechanisms placed behind an LCD monitor, and this is controlled by computer and synchronized with the video. Still the works bring out an unexpected sigh in the viewer. This sigh is a sigh of excitement, a small fulfilment of a child's magic wish. Also involved in the story of *And Now For Something Completely Different 5* is humour, which is specific for the entire oeuvre of the duo.

The works by Nika Oblak & Primož Novak are communicative and inviting. They are impressive when seen live and draw crowds of all generations wherever they are presented, since they are easy to approach. People are curious of how they function, they are drawn to ask technical questions, which leads to questions about what art is and whom it is intended for...

When the audiences are lured in and when the loud laughter stops, the reality steps in. We get a story of a small man trapped in a box which he cannot get out of. He repeats his actions, never quitting, never stopping until his last day, when the television stops working and the laughter gives place to the awful silence of the desert that late capitalism has left behind.

Petja Grafenauer
exhibition curator

Nika Oblak & Primož Novak: *Škatuľa*, 2005
pneumatická videoinštalácia, majetok autorov
foto: Otto Sasinger

Nika Oblak & Primož Novak: *The Box*, 2005
pneumatická videoinštalácia, majetok autorov
photo: Otto Sasinger

Nika Oblak & Primož Novak: *Reality is out*, 2012
pneumatická videoinštalácia, majetok autorov
foto: archív autorov

Nika Oblak & Primož Novak: *Reality Is Out*, 2012
pneumatická videoinštalácia, majetok autorov
photo: archív of the artists

Dom
umenia
KHB
Kunsthalle
Bratislava

OTVORENÉ / OPEN
Sr - Pon: 12:00 – 19:00 hod. / Mäi - Mo: 12 pm – 7 pm
Pia: 12:00 – 21:00 hod. / Ht: 12 pm – 9 pm
Uto: zatvorené / Tue: closed

Vstup voľný / Free entry
www.kunsthallebratislava.sk
www.facebook.com/DomUmeniaKunsthalleBratislava
www.instagram.com/kunsthallebratislava
www.twitter.com/KunsthalleBa
www.pinterest.com/KHBpinterest

Dom umenia/Kunsthalle Bratislava
Nám. SNP 12, 812 54 Bratislava
Slovenská republika

NIKA OBLAK & PRIMOŽ NOVAK
A teraz o niečom úplne inom 5 /
And Now For Something
Completely Different 5

Kurátorka / Curator: Petja Grafenauer

Trvanie výstavy / Duration:
6. novembra – 6. decembra 2015
November 6th – December 6th 2015

Portrét Niky Oblak a Primoža Novaka
foto: archív autorov

Portrét Niky Oblak & Primož Novak
photo: archive of the artists

